

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของชุมชน และเพื่อศึกษาผลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการศึกษานอกโรงเรียน โดยใช้เทคนิคกระบวนการสร้างอนาคตร่วมกัน ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการตามโครงการสร้างอนาคตของผู้เรียนในศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการตามโครงการสร้างอนาคตของผู้เรียนในศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ในการประชุมกลุ่ม (Focus Groups) โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสร้างอนาคตร่วมกันเพื่อจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการตามโครงการสร้างอนาคตของผู้เรียนในศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์การเรียนฯ ผู้ปกครองผู้เรียน ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ศิษย์เก่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สบป่อง และผู้เรียนของศูนย์การเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง อาชีพ แสดงผลด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ดังตารางที่ 4.1 และตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนตัวแทนชุมชนจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และ อาชีพ

รายการ		จำนวน (n=30)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	20	66.67
	หญิง	10	33.33
	รวม	30	100
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	13	43.33
	31 - 40 ปี	7	23.33
	41- 50 ปี	4	13.33
	50 ปีขึ้นไป	6	20
	รวม		100
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา	21	70
	ประถมศึกษา	5	16.67
	มัธยมศึกษาตอนต้น	4	13.33
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	4	13.33
	รวม		100
ตำแหน่ง	คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้	4	13.33
	ผู้ปกครองผู้เรียน	10	33.33
	ผู้นำชุมชน	2	6.67
	ผู้นำทางศาสนา	2	6.67
	ศิษย์เก่า	10	33.33
	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสบป่อง	2	6.67
	รวม		100
อาชีพ	เกษตรกร	25	83.33
	ค้าขาย	3	10
	อื่นๆ	2	6.67
	รวม	30	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ที่เหลือเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 33.33 และส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.33 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาจบระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.67 ส่วนตำแหน่งในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองผู้เรียน และศิษย์เก่า คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และส่วนใหญ่อาชีพเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 10

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนผู้เรียนของศูนย์การเรียนจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา

รายการ		จำนวน (n=35)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	22	62.86
	หญิง	13	37.14
	รวม	35	100
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	10	28.57
	21 – 30 ปี	17	48.57
	31- 50 ปี	8	2.86
	รวม	35	100
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	26	74.29
	มัธยมศึกษา	9	25.71
	รวม	35	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้เรียนของศูนย์การเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.86 ที่เหลือเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 37.14 และส่วนใหญ่อายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.57 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.57 และส่วนใหญ่อายุอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 74.29 ที่เหลือเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.71

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการตามโครงการสร้างอนาคต
ของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง โดยกระบวนการมีส่วนร่วม
ของชุมชน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการตามโครงการ
สร้างอนาคตร่วมกัน (Future Search Conference = F.S.C) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนใน
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการตามโครงการสร้าง
อนาคตร่วมกัน (Future Search Conference = F.S.C) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้ผลดังนี้

1.1 ความร่วมมือ

อดีต	ชุมชนมีส่วนร่วมน้อย แต่มีข้อดีคือกิจกรรมต่างๆมีไม่มาก
ปัจจุบัน	ชุมชนเริ่มเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น แต่มีข้อด้อยคือ
กิจกรรม ต่างๆ มีมากจนไม่สามารถดำเนินการให้ดีมีประสิทธิภาพ
ได้หมด
อนาคต	ชุมชนมีบทบาท มีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น ข้อดีชุมชนได้รับการ
พัฒนาทำให้คุณภาพชีวิตของผู้เรียนทั้งชุมชนดีขึ้น
- #### 1.2 แนวทางปฏิบัติให้เกิดความร่วมมือของชุมชนและศูนย์การเรียนรู้
อดีต	ครูขอความร่วมมือกับชุมชนเป็นครั้งๆ เป็นงานๆ ไป
ปัจจุบัน	ชุมชนเริ่มเข้ามามีบทบาท ร่วมรับรู้ ร่วมวางแผนงานเป็นด้านๆ
เช่นการปรับปรุงศูนย์การเรียนรู้ การพัฒนา เป็นต้น
อนาคต	ชุมชนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น เป็นผู้ตรวจสอบ ประชาสัมพันธ์
ประเมินผล ประชุมวางแผนและสรุปผล ทุกๆ เดือน

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์การเรียนรู้กับชุมชน

อดีต	ชุมชนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาน้อย สนใจแต่เรื่อง
เศรษฐกิจเรื่องปากท้องของคนในครอบครัวมากกว่า
ปัจจุบัน	ชุมชนเริ่มเข้ามามีบทบาทและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา
เนื่องจากเริ่มมองเห็นประโยชน์ของการศึกษา ด้วยการศึกษานอก
โรงเรียนสามารถตอบโจทย์เรื่องของปัญหาเรื่องเวลาเรียน อายุ
สถานที่ของผู้เรียนได้

อนาคต ชุมชนมีบทบาท มีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น ชุมชนจะเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นครูผู้สอน เป็นวิทยากร เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเกือบทุก กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน

1.4 คุณค่าของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

อดีต ชุมชนมีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าของการจัดการศึกษาน้อย ครูเป็นผู้สอน ผู้เรียนเป็นผู้รับ ชุมชนถูกแยกออกจากผู้เรียน และศูนย์ การเรียนเกือบสิ้นเชิง

ปัจจุบัน ชุมชนเริ่มเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าของการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ

อนาคต ชุมชนมีบทบาท มีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าของการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกจากเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญแล้ว ยังเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย เนื่องจากบริบททางสังคมเปลี่ยนไป มีการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น มีการประยุกต์ให้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน ผู้เรียน และสภาพสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไป เนื้อหา หลักสูตรการเรียน เน้นความรักความ สามัคคีของคนในชุมชน ความสัมพันธ์อันดีของคนในครอบครัว ความรักความอบอุ่น ตลอดจนการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสร้าง

อนาคตร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสร้างอนาคตร่วมกัน พบว่า

ด้านการพัฒนาหรือการวางแผนดำเนินการ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอก โรงเรียน ดังนี้

1. กิจกรรมการคาดหวัง ตัวแทนชุมชนที่มีต่อการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการสร้าง อนาคตร่วมกันของผู้เรียนในศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีความคาดหวังว่าจะได้รับความรู้เรื่องการวางแผน

แผนการสอนและการเตรียมการสอน ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความรู้เรื่องการจัดเตรียมหา และทำสื่อวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ความรู้เรื่องการสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ความรู้เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน และความรู้เรื่องการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนของผู้เรียน

2. กิจกรรมรำลึกอดีต ตัวแทนชุมชนที่มีต่อการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการสร้างอนาคตร่วมกันของผู้เรียนในศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนร่วมกัน กำหนดกิจกรรมที่เป็นการระดมความคิดในการเสนอข้อคิดเห็น การหาแนวทาง วิธีการเกี่ยวกับการกำหนดอนาคตและความคาดหวัง ของศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง อีก 3 ปี ข้างหน้าควรเป็นอย่างไร โดยเน้นประเด็นที่สำคัญและมีโอกาสเป็นไปได้ ประกอบด้วย เรื่องที่ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้โดยตรง การบริหารจัดการ การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนา ปรับปรุงซ่อมแซม อาคารศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง การตกแต่งบริเวณ ตกแต่งภูมิทัศน์ และพัฒนาการกระบวนการมีส่วนร่วมจนถึงขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองความต้องการสอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง

2.1 การวางแผนการสอนและการเตรียมการสอน

- 1) ชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องการหารายได้
- 2) ชุมชนไม่มีส่วนร่วมไม่เข้าใจระบบการศึกษา
- 3) ชุมชนไม่สนใจและให้ความสำคัญต่อการศึกษา
- 4) ชุมชนสอนในเรื่องวิธีการอยู่กับผู้อื่นในสังคมหากิจกรรมที่เป็น

ประโยชน์ให้ผู้เรียนรับผิดชอบ

- 5) ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการจัดครู บุคลากรที่เหมาะสมเข้าสอน และ

วางแผนการสอน

- 6) ครูเป็นผู้ป้อนความรู้ให้กับผู้เรียน ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยมีครูเป็น

ผู้ชี้นำ

2.2 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 1) ชุมชนไม่มีส่วนร่วมไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 2) ชุมชนมีการจัดการเรียนรู้แบบครูเป็นศูนย์กลาง

- 3) ครูเป็นผู้บรรยายสรุปความรู้ให้กับผู้เรียนตามที่ครูต้องการ
- 4) ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก

สะดวกเช่นจัดการด้านแหล่งเรียนรู้

- 5) ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับความรู้และความจำเท่านั้น
- 2.3 การจัดเตรียม หา และทำสื่อวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในอดีต

ผู้เรียนในอดีต

- 1) ชุมชนไม่มีส่วนร่วม
- 2) ตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหา จัดทำ และพิจารณาสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
- 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดเตรียม จัดทำ และทำสื่อวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

2.4 การสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

- 1) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน สร้างบรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม
- 2) ผู้บริหาร ครู บุคลากร และตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนปรับปรุงซ่อมแซมและจัดสรรงบประมาณในการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม
- 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน

- 1) ชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมชี้แจงประจำปีของครูผู้สอนเพื่อรับทราบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน
- 2) ชุมชนหรือผู้ปกครองที่มีความรู้มีส่วนร่วมในการสอนการบ้านให้กับผู้เรียนช่วยเลือกหนังสือเรียนหรือเลือกสาระวิชาในหน่วยการเรียนรู้
- 3) ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ในการปฏิบัติงานเฉพาะทางมาปฏิบัติงาน
- 4) ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการนิเทศชั้นเรียน อำนวยความสะดวก จัดงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.6 การมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนของผู้เรียน

- 1) ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม
- 2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนเพื่อวัดผล

ประเมินผลการเรียนการสอนของผู้เรียน

3. กิจกรรมในช่วงปัจจุบัน

3.1 (ช่วงระดมความคิด) ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำทางศาสนา ที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสร้างอนาคตร่วมกันเพื่อจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง ได้ร่วมกันเสนอกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง ดังนี้

- 1) การวางแผนการสอนและการเตรียมการสอน
 - 1.1) กิจกรรมการประชุมผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองเพื่อวางแผนเตรียมการสอน ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินการสอนอย่างต่อเนื่อง
 - 1.2) กิจกรรมนำความรู้จากบ้านสู่ศูนย์การเรียน : จากศูนย์การเรียนสู่บ้าน
 - 1.3) กิจกรรมแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)
 - 1.4) กิจกรรม สื่อสารสองทาง
- 2) การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.1) กิจกรรมการประชุม ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.2) กิจกรรมการเรียนรู้ตามใบงาน
- 3) การจัดเตรียม เนื้อหา หนังสือเรียนและทำสื่อการสอน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการจัดการเรียนรู้อของผู้เรียน
 - 3.1) กิจกรรมการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุธรรมชาติภูมิปัญญาท้องถิ่นและจากการทดลอง ปฏิบัติในสถานการณ์จริง
 - 3.2) กิจกรรมยืมสื่อการเรียนการสอนรุ่นต่อรุ่น
- 4) การสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 4.1) กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่
 - 4.2) กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ใบงาน
 - 4.3) กิจกรรมการศึกษาทางไกลผ่านสัญญาณโทรคม

4.4) บูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของ

ชุมชน

5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วม

5.1) กิจกรรมปฐมนิเทศผู้เรียนและผู้ปกครอง

5.2) กิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์

5.3) กิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิทยากรในชุมชน สารวิชาสร้าง

เสริมประสบการณ์ชีวิต

6) การมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนของผู้เรียน

6.1) กิจกรรมการบ้าน และใบงานประจำวัน

6.2) กิจกรรมการสังเกตพฤติกรรม

6.3) กิจกรรมการประเมินผู้เรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน

3.2 ช่วงความภูมิใจและเสียใจ ตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของชุมชน ในช่วงปัจจุบัน (การระดมความคิด) ว่ากิจกรรมใดที่ดำเนินการไปแล้วก่อให้เกิดความภูมิใจ และกิจกรรมใดดำเนินการไปแล้วก่อให้เกิดความเสียใจ

4. กิจกรรมทุกข์ของศูนย์การเรียน (อุปสรรคและปัญหา) ได้ ร่วมกันเสนอปัญหาหรือทุกข์ของศูนย์การเรียนในการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในด้านการพัฒนาหรือการวางแผนดำเนินการ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในดังนี้

4.1 การอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครองไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม

4.2 ผู้ปกครองไม่มีเวลาเนื่องจากระบบเศรษฐกิจของครอบครัว

4.3 ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและขาดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง

4.4 ผู้ปกครองบางส่วนรู้สึกว่าเป็นผู้มีความรู้ที่น้อย ทำให้ไม่ปรารถนาเข้า

มามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

4.5 ผู้ปกครองบางท่านไม่เข้าใจความเคลื่อนไหวและการปรับเปลี่ยนนโยบายการศึกษาของรัฐ และสถานศึกษา มีทัศนคติที่ไม่ดี มีความเห็นที่แตกต่างกัน

4.6 ขาดงบประมาณในการจัดการศึกษา เนื่องจากระบบเศรษฐกิจของครอบครัว

4.7 ปัญหาการให้ความสำคัญต่อการศึกษาต่อเนื่องน้อย

แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในอนาคต

1. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 1) จัดทำแผนการสอนที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดแนวการจัดกิจกรรมที่จะทำให้ให้นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์และวัดผลประเมินผลไว้อย่างชัดเจน
- 2) ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียนโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
- 3) จัดให้สอดคล้องกับความต้องการและการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 4) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดโอกาสให้นักเรียนริเริ่มกิจกรรมของตนเอง โดยครูเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน
- 5) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง
- 6) จัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการ โดยคำนึงถึงพัฒนาการทุกด้าน
- 7) จัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ มีโอกาสสังเกต สำรวจ เล่น ค้นคว้า ทดลองแก้ปัญหาด้วยการปฏิบัติจริง
- 8) มีการประเมินผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
- 9) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

2. การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการจัดการเรียนรู้

- 1) สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ เน้นใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่จริง
- 2) มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน เช่น การเรียนการสอนผ่านทีวีไทยคม
- 3) ครูและผู้ปกครองดูแล สนับสนุนให้กำลังใจ จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน และที่บ้านให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมได้อย่างเสรี เน้นให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการสอน
- 4) ออกแบบ และพัฒนาสื่อการสอนสำหรับผู้เรียนให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านและสื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ งบประมาณ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- 5) หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนให้ครู ชุมชน และผู้ปกครองได้รับการฝึกอบรมและเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้มากขึ้น

3. สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้

- 1) มีห้องสมุดเคลื่อนที่ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการเรียนรู้มากขึ้น
- 2) ปูพื้นฐานทางภาษาที่ครูและผู้ปกครองสามารถทำได้ โดยผ่านการทำกิจกรรม

ดังนี้

2.1) ใบงาน บัตรคำ แปลภาษาไทยกับภาษาถิ่นเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง

ตรงกัน

2.2) สรรค์สร้างจินตนาการ พัฒนากระบวนการคิด และเสริมสร้างประสบการณ์สู่ทักษะต่างๆ

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วม

- 1) หาวิธีการให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับ แนวทาง จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
- 2) ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้แก่ทางโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) ออกเยี่ยมบ้านผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวผู้เรียนแก่ผู้ปกครอง
- 4) จัดทำโครงการปฐมนิเทศผู้ปกครอง / ประชุมชี้แจงให้ความรู้กับผู้ปกครอง
- 5) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างศูนย์การเรียนรู้กับผู้ปกครอง ครูผู้สอน และชุมชน ในเรื่องการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน

- 1) เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียนแต่ละคน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพเหมาะสมกับสังคม
- 2) มีการวิจัยและพัฒนาที่สอดคล้องกับ การเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนอย่างกว้างขวาง
- 3) เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประสิทธิภาพของการเรียนการสอนครอบคลุมสภาพจริงและสอดคล้องกับพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 4) ใช้วิธีประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนในทุกด้าน

5) ปรับปรุงและพัฒนาการประเมินผลให้เป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

แผนพัฒนาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวงบ้านน้ำบ่อสะเป่

หลักการและเหตุผล

แผนพัฒนาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวงบ้านน้ำบ่อสะเป่ จัดทำขึ้นเพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การเรียนรู้บ้านน้ำบ่อสะเป่ เพื่อการวางแผน กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เหมาะสม เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวงและของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูผู้สอน และตัวแทนชุมชนได้รับสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. มีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาเทียบเท่าการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. สามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากหลักสูตรมากำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับผู้เรียนในลักษณะการบูรณาการ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ใน 3 ลักษณะคือ จุดมุ่งหมายทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และ เตรียมแหล่งความรู้เพื่อการเรียนการสอน เพื่อ ใช้ประกอบการเรียนรู้ร่วมกันได้ถูกต้อง
3. มีการกำหนดวิธีการจัดประสบการณ์ที่ยึดหลักการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการประเมินผลตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน
4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้แก่ทางศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านกิจกรรม การประชุมประจำเดือน การเยี่ยมบ้าน และการปฐมนิเทศ

เป้าหมาย

1. ร่วมกันวางแผนการสอนและเตรียมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน
2. ได้แผนการเรียนการสอนที่มีเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้และวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาเทียบเท่าการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. เพื่อให้ผู้เรียนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวงเป็นผู้ที่รักการอ่าน ใฝ่รู้รอบรู้ มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต กล่าวคือ สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เกิดการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีศูนย์การเรียนรู้ประเภทต่างๆ ทุกรูปแบบ รวมถึงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และเลือกสรรความรู้ที่เกิดจากภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน การให้สถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในชุมชน

4. ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมกล้าแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กิจกรรมและระยะเวลา

ตารางที่ 4.3 แสดงแผนพัฒนางานการศึกษานอกระบบ

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ผู้ร่วมกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่ปฏิบัติ
1. มีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาเทียบเท่าการศึกษามัธยมศึกษา	1. กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างอนาคตร่วมกัน 2. กิจกรรมการประชุมคณะกรรมการ	ตัวแทนชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน	25 พฤษภาคม 2552 20 กรกฎาคม 2552
พื้นฐาน พุทธศักราช 2544	สถานศึกษา		และอาทิตย์แรกของเดือน
2. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากหลักสูตรมากำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับผู้เรียนในลักษณะการบูรณาการ	1. กิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตร 2. กิจกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3. กิจกรรมการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา	ตัวแทนชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน	กรกฎาคม 52 กรกฎาคม 52 อาทิตย์แรกของทุก 3 เดือน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ผู้ร่วมกิจกรรม	วัน/เดือน/ปี ที่ปฏิบัติ
3. เพื่อให้มีการ กำหนดวิธีการจัด ประสบการณ์ที่ยึด หลักการเรียนรู้จาก การปฏิบัติจริง ยึด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการประเมินผลตาม สภาพจริงอย่าง ต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย สอดคล้อง กับลักษณะธรรมชาติ ของผู้เรียน เน้นการมี ส่วนร่วมระหว่าง ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน	1. กิจกรรมการ ปฐมนิเทศ 2. กิจกรรมการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา 3. กิจกรรมการพัฒนา หลักสูตรบูรณาการ พื้นที่สูง 4. กิจกรรมการ ประเมินผู้เรียน 5. กิจกรรมการ ประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษา	ตัวแทนชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน	พฤษภาคม 52/53 กรกฎาคม 52 กรกฎาคม 52/53 กันยายน 52/53 อาทิตย์แรกของทุก 3 เดือน
4. เพื่อส่งเสริมให้ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็นและ ข้อเสนอแนะให้แก่ ทางศูนย์การเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัด การศึกษา	1. กิจกรรมการ ประชุมประจำเดือน 2. กิจกรรมการ ปฐมนิเทศ 3. กิจกรรมประชุม ผู้ปกครอง 4. กิจกรรมการ ประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษา	ตัวแทนชุมชน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษา	อาทิตย์แรกของทุก เดือน อาทิตย์แรกของทุก เดือน อาทิตย์แรกของทุก เดือน อาทิตย์แรกของทุก 3 เดือน

ความสำเร็จที่ได้รับ

1. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น
2. มีแผนการดำเนินงานสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้
3. มีการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน
4. มีการพัฒนาแผนการจัดการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การเรียนรู้
5. ได้แผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน
6. มีหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับผู้เรียนในลักษณะการบูรณาการ
7. ชุมชนเกิดความตระหนักในความมีส่วนร่วม เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับศูนย์การเรียนรู้

ผู้รับผิดชอบ

นางสาวกชพรรณ แก้วปัญญา

งบประมาณที่ใช้

จำนวน 5,000 บาท

การประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน
2. แบบสัมภาษณ์รายบุคคล
3. ความคิดเห็น ความพึงพอใจของชุมชน
4. แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ
5. แผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการพื้นที่สูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

ผู้เรียน

ส่วนที่ 3 ผลการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ของตัวแทนชุมชน

ตารางที่ 4.4 แสดงการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ของตัวแทนชุมชน

รายการสังเกต	ระดับการมีส่วนร่วม (ความถี่/คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ตระหนักในปัญหาและความจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	-	25	5	5	-
2. ประสิทธิภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างจริงจัง และมีเหตุผล	2	5	28	-	-
3. มีส่วนร่วมในการสรุปปัญหา และกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ในอนาคต	35	-	-	-	-
4. มีความกระตือรือร้นในการที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามแนวทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้	4	7	24	-	-

จากตารางที่ 4.4 พบว่าชุมชนมีความตระหนักในปัญหา และความจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการแสดงความคิดเห็นอย่างจริงจังและมีเหตุผล ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมในการสรุปปัญหา และกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามแนวทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ในการประชุมกลุ่ม (Focus Groups) โครงการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสร้างอนาคตร่วมกันเพื่อจัดการศึกษาของศูนย์ การ
เรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง**

ด้วยผู้วิจัยต้องการศึกษาเรื่องการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้นจึงจัดทำโครงการสร้างอนาคตร่วมกันของศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง โดยใช้เทคนิค F.S.C มาประยุกต์ใช้ในการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ โดยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาในการศึกษาวิจัยในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

**ตารางที่ 4.5 แสดงผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ในการประชุม
เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสร้างอนาคตร่วมกันเพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง**

รายการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	กิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ	ปัญหาการมีส่วนร่วม
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประสบการณ์ 2. การศึกษาเทียบเท่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 3. การศึกษาสายอาชีพ 4. การศึกษาตามอัธยาศัย	1. การวางแผนการสอนและการเตรียมการสอน 2. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. การจัดเตรียมเนื้อหาและทำสื่อวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน	ชุมชนขาดความมั่นใจ และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เนื่องจากมองว่าตัวเองเป็นผู้ที่มีการศึกษาดำ อยากให้ ความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นบทบาทหน้าที่ของ
	4. การสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 5. การวัดผลประเมินผลการเรียนของผู้เรียน	ครูผู้สอนที่ต้องดำเนินการเอง และมองว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเป็นกิจกรรมทางวิชาการที่ชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมได้ 1. ปัญหาเรื่องการอ่านออกเขียนได้ของตัวแทนชุมชน 2. ความไม่มีเวลา

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	กิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ	ปัญหาการมีส่วนร่วม
		3. ฐานะยากจน 4. ขาดความรู้ความเข้าใจ 5. ขาดทักษะทางการสื่อสาร 6. ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น 7. ความรู้น้อย 8. ภารกิจงานของชุมชนทำให้ไม่มีเวลา 9. ระบบเศรษฐกิจของครอบครัวทำให้ไม่มีเวลา 10. ชุมชนบางส่วนไม่สามารถให้ข้อมูลแก่ครูได้ 11. ชุมชนบางส่วนยังขาดความร่วมมือและความเสียสละ

จากตารางที่ 4.5 พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง มีปัญหาเกี่ยวกับตัวแทนชุมชนขาดความมั่นใจ มีปัญหาเรื่องการอ่านออกเขียนได้ ฐานะยากจน ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะทางการสื่อสาร ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ความรู้น้อย ภารกิจงานและระบบเศรษฐกิจของครอบครัวทำให้ไม่มีเวลา ชุมชนบางส่วนยังขาดความร่วมมือและความเสียสละนอกจากนี้ชุมชนมองว่าความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เป็นบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนที่ต้องดำเนินการ และกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนั้นเป็นกิจกรรมทางวิชาการที่ชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมได้

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการประเมิน ความคิดเห็นของตัวแทนชุมชนเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดกิจกรรมตามโครงการการสร้างอนาคตร่วมกันของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง

รายการ	ระดับ (ความถี่/คน)				
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	ดี	ดีมาก
1. ความเหมาะสมของกิจกรรมต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน				10	20
2. รูปแบบของการจัดกิจกรรมมีความพร้อมและสอดคล้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน				12	18
3. การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ในเชิงประเมินกิจกรรมในด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับใด				5	25
4. การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่อไปนี้				12	18
4.1 การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามการศึกษาเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544				10	20
4.2 การมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษาสายสามัญ				10	20
4.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการสำหรับชุมชนบนพื้นที่สูง	7	8	7	7	6

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการ	ระดับ (ความถี่/คน)				
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	ดี	ดีมาก
4.4 การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนทางการเรียน	7	7	6	8	7
4.5 การมีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาแผนการสอน	7	8	6	7	7
4.6 การมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาอาชีพ				5	25
4.7 การมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมอาชีพระยะสั้น				5	25
4.8 การมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพ				5	25
4.9 การมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย					30
4.10 การมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิต					30
4.11 การมีส่วนร่วมในด้านการบริจาควัสดุ - อุปกรณ์การเรียน					35
4.12 การมีส่วนร่วมในด้านการบริจาควัสดุ - อุปกรณ์ในการสร้างหรือซ่อมแซมอาคารเรียน					30
4.13 การมีส่วนร่วมในด้านการสร้างหรือซ่อมแซมอาคารเรียน					30
4.14 การมีส่วนร่วมในด้านเป็นวิทยากร ผู้รู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น				5	25
4.15 การมีส่วนร่วมในด้านการบริจาคเงิน				5	25

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการ	ระดับ (ความถี่/คน)				
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	ดี	ดีมาก
4.16 การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรอื่นๆ					30

ตารางที่ 4.6 พบว่าผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าหลังการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในโครงการสร้างอนาคตร่วมกันของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับที่ดีถึงดีมากทุกประเด็น ยกเว้น ประเด็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบบูรณาการสำหรับชุมชนบนพื้นที่สูง ด้านการวางแผนทางการเรียน และด้านการพัฒนาแผนการสอน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อดี ปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การทำวิจัยการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้ข้อมูลแบบสัมภาษณ์จากตัวแทนชุมชน จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปผลการประกอบการบรรยายได้เป็น 4 ด้าน โดยระบุความถี่ไว้ในวงเล็บหลังข้อความ ดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประสบการณ์

1.1 ข้อดี

เป็นเรื่องที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง (3)

สามารถเรียนพร้อมกับการทำงานไปด้วยได้ (17)

สร้างสัมพันธ์อันดีของคนในครอบครัว และชุมชน (2)

ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ (8)

1.2 ปัญหาอุปสรรค

ตัวแทนชุมชนไม่มีเวลา (25)

ตัวแทนชุมชนไม่มีความรู้ (5)

1.3 ข้อเสนอแนะ

ควรจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมแบบนี้ตลอด (9)

ควรจัดให้มีการเพิ่มกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น (5)

ควรให้มีวิทยากรที่มีความชำนาญหลายๆด้าน (16)

2. ด้านการศึกษาเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.1 ข้อดี

เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (11)

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (19)

2.2 ปัญหาอุปสรรค

สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ (17)

ตัวแทนชุมชนไม่มีความรู้ (13)

2.3 ข้อเสนอแนะ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียน (5)

เปิดโอกาสให้ชุมชนได้รับความรู้และทำความเข้าใจ ในการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินผลการประเมินผู้เรียน (12)

บริการยืม เวียนหนังสือ สื่อการเรียนการสอนแบบรุ่นต่อรุ่น (8)

บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ (5)

3. ด้านการจัดการศึกษาสายอาชีพ

3.1 ข้อดี

ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ (12)

ผู้เรียนมีแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต (15)

ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน (3)

3.2 ปัญหาอุปสรรค

- ตลาดอาชีพไม่มีความหลากหลาย (10)
- บางอาชีพต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ (4)
- ผู้เรียนส่วนมากมีฐานะยากจน (16)

3.3 ข้อเสนอแนะ

- มีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพต่อเนื่อง (25)
- สร้างคุณค่าและจุดเด่นของชุมชนเป็นจุดขาย (2)
- สร้างงานสร้างอาชีพที่มีในชุมชน (3)

4. ด้านการจัดตามอรรถาธิบาย

4.1 ข้อดี

- สามารถเกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (9)
- นำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง (6)
- เห็นผลเร็ว (3)
- สอดคล้อง และเป็นความต้องการของผู้เรียนจริงๆ (5)
- ชุมชนยอมรับ (7)

4.2 ปัญหาอุปสรรค

- การประเมินผลในเชิงประจักษ์ทำได้ยาก (22)
- ถ้าผู้เรียนขาดความเข้าใจในหลักการ จะทำให้ความใส่ใจมีน้อย (8)

4.3 ข้อเสนอแนะ

- ควรประเมินผลการเรียนในรูปแบบของการนำไปใช้ได้จริง (มีความยืดหยุ่น) (12)
- เปิดโอกาสให้ชุมชนได้รับความรู้และทำความเข้าใจ ในการมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจผลการประเมินผู้เรียน (18)

ผลการวิเคราะห์ ในจากประเด็นทั้งหมด พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมในทุกๆ ด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าชุมชนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นรูปแบบเฉพาะ กล่าวคือ เป็นการจัดการศึกษาที่จัดสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่น มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนในชุมชน และเป็นการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัวและชุมชนได้

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์บันทึกผลการเรียนของผู้เรียน

เป็นผลจากที่เกิดจากการนำเอาผลการประชุมเชิงปฏิบัติการตาม โครงการสร้าง อนาคตร่วมกันของผู้เรียนในศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง โดยกระบวนการมี ส่วนร่วมของชุมชน ไปใช้ได้ผลดังตารางที่ 4.6 และ 4.7 ดังนี้

